

Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi” Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Çavuş ŞAHİN¹
Funda ÖRGE YAŞAR²

ÖZET

Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. 28 maddeden oluşan tutum ölçeği, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan toplam 255 öğretmen adayına uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlarının cinsiyete, yaşa, öğretim türüne ve başarı notuna göre anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Buna karşın sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlarının geldikleri bölgeye, okudukları lise türüne ve sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, tutum, öğretim türü, sınıf seviyesi,

The Evaluation of Classroom Teacher Candidates' Attitudes Regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology Course

ABSTRACT

This study has been carried out to determine the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish language I: Phonetics and morphology courses. The attitude scale consists of 28 items. The scale has been applied for the total 255 teacher candidates attending the third and fourth grades in the department of the classroom teaching of the educational faculty at Onsekiz Mart University in the academic year 2009-2010. According to the results, the attitudes of classroom teacher candidates regarding Turkish language I: Phonetics and morphology courses have been determined to have revealed significant differences according to gender, age and education type and success grade. On the other hand, the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish

¹ Yard. Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Çanakkale, csahin25240@yahoo.com

² Okt. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümü, Çanakkale, fundageorge@comu.edu.tr

language I: Phonetics and morphology courses have been determined not to have revealed a significant difference according to the region where they are from, the high school and class type they attend.

KEYWORDS: Turkish language I: Phonology and morphology course, attitude, teaching type, class level,

GİRİŞ

Dil; toplumsal yaşamın bir parçası olarak sonsuz anlam boyutları taşıyan ve bunları ileten; fiziksel, ruh bilimsel, fizyolojik, zihinsel, toplumsal vb. pek çok olgularla kesişimleri bulunan bir işaretler dizgesidir (Eker, 2006: 3). Bir başka tanıma göre dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, biçim ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kuralların yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir (Korkmaz, 1992: 43; Öztürk, 2008: 3). Duygu, düşünce ve hayaller; ister sözlü olsun ister yazılı, dil aracılığıyla ifade edilmektedir. Bu açıdan sözcükleri yapısında barındıran dilin, günlük yaşamımızda önemli bir görevi vardır. Dil olmadan insanların birlikte yaşamaları, iş görmeleri, anlaşabilmeleri mümkün olmadığı gibi bir toplum oluşturmaları da mümkün değildir.

Anadili ise başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir (Aksan, 2000: 81). Ana dilimiz, duygularımızın, düşüncelerimizin, kültürümüzün, kısaca kişiliğimizin aynasıdır (Hengirmen, 1998: 37). Dilin kültürümüzün aynası olarak kabul edilmesi, dil ve kültürün sürekli ilişki hâlinde olmasından kaynaklanmaktadır. Kaplan'a (1997) göre dil, bir milletin kültürel değerlerinin başında gelir. Bu tanımdan da dilin, bir kültürel değer olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır. Bu durumun en önemli göstergesi dilde meydana gelen değişikliklerin kültürü etkilemesi, diğer yandan da kültürde meydana gelen değişikliklerin dil üzerinde etkili olmasıdır. Her ne kadar kitle iletişim araçları sonucunda bireyler arasındaki ağız farklılıklar yavaş yavaş ortadan kalkmaya başlasa da çocukların; ilk başlarda anne ve babalarının ağız özellikleriyle konuşması, dil-kültür ilişkisini açıkça ortaya koymaktadır.

İlköğretimin amacı; çocukları sürekli değişmekte ve gelişmekte olan çevreye, hayata hazırlamak, bu ortam içinde başarılı yaşayacak bir şekilde yetiştirmektir. Bu nedenle başlangıçta ailede öğrenilen ana dilinin öğretimi, ilköğretimde de büyük bir önem taşımaktadır (Örge, 2003: 11). İlköğretimde Türkçe dersinin, diğer derslere temel oluşturması bakımından önemi büyüktür. Dil eğitiminde temel amaç, çocukların anlama ve anlatma becerisini geliştirmek olduğu için sözcükleri öğrenmenin yanı sıra dili dil bilgisi kurallarına göre kullanmak da önem kazanmaktadır. Bu nedenle çocuklara dil bilincini kazandırmak açısından sınıf öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir.

Kağıtçıbaşı (1998) tutumu, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenleyen bir eğilimdir şeklinde tanımlar (Akt. Kaya vd. 2009). Küçükahmet'e (2000) göre öğrencilerin bir dersten başarılı olmalarını etkileyen faktörlerden biri, bizzat öğrencilerin iyi çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olup olmamalarıdır (Demirkaya ve Arıbaş, 2004: 179). Çocuğun eğitiminde aileden sonra en önemli unsur olan öğretmenlerin, öğrencilerin derse karşı olumlu yönde tutum geliştirmesinde büyük payı vardır. Dersine karşı olumlu tutuma sahip olmayan bir öğretmenin, öğrencilerine de o derse karşı olumlu tutum kazandırması beklenemez (Bağcı, 2007: 117). Bu nedenle öğretmen adaylarına dersle ilgili olumlu tutumlar, kendi eğitimleri sırasında ilgili derslere giren öğretim üye ve elemanları aracılığıyla kazandırılmaktadır.

Bilindiği gibi öğrencilerin bir ders ile ilgili duyuşsal yeterliliklerinin en önemli göstergelerinden biri tutumlardır. Örgün eğitimin en önemli amaçlarından biri de bireyin duyuşsal yeterliliklerinin geliştirilmesidir. Ancak uygulamalarda genellikle bilişsel ve devinişsel yeterliliklerin kazandırılması ön plana çıkarılmakta, duyuşsal özelliklerin kazandırılması ise hep geri planda kalmaktadır. Hâlbuki Tan ve diğerlerine (2002: 65) göre bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlar arasında yatay ve dikey anlamlı ve sıkı bir ilişki vardır. Bu nedenle sadece bilişsel ve devinişsel yeterliliklerin kazandırılmasına değil, duyuşsal yeterliliklerin kazandırılmasına da önem verilmelidir. Öğrencilerin bir derse yönelik tutumları, öğrencilerin o dersteki başarısında belirleyicidir. Öğrencilerin bir derse yönelik tutumlarını belirleme ve geliştirmeye yönelik çalışmalarda öncelikle bu derse alan kitlenin özelliklerinin belirlenmesi ve tutumlarının gelişmesinde etkili olan faktörlerin tespiti gerekmektedir.

Yukarıda anlatılanlardan hareketle sınıf öğretmenlerinin dilbilgisinin ses ve yapı bilgisi alt alanlarını içeren Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi öğrencilerin başarısı üzerinde etkili olacaktır. Sınıf öğretmeni adaylarının adı geçen derse yönelik tutumları olumluysa bu derse daha fazla katılım sağlamaları, derse devam etmeleri, dersle ilgili verilen ödevleri istekle yerine getirmeleri ve dersten başarılı not almaları konusunda beklentileri arttıracaktır.

Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlarını ve bu tutumlarını etkileyen bazı faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, geldikleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

6. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, okudukları sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

7. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

8. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, bu dersteki başarı notlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Bu araştırma betimsel nitelikte olup tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamındaki sınıf öğretmeni adaylarının kişisel bilgilerini öğrenmek ve Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlarını belirleyebilmek için öğrencilere iki bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümünde öğrencilere ait kişisel bilgileri öğrenmeye yönelik maddeler yer alırken, ikinci bölümünde Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik öğrenci tutumlarını anlamaya yönelik maddeler yer almaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemine başvurulmuştur.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2009-2010 akademik yılı güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise aynı fakültenin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda okuyan üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada sadece üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin örneklem olarak seçilmesi, öğrencilerin ikinci sınıfta “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi*” dersini almış olmalarından kaynaklanmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya kaynak teşkil edecek verilerin toplanması için, değişik alanlardaki araştırmacılar tarafından öğrencileri değerlendirmek amacıyla geliştirilen tutum ölçekleri incelenmiş ve bu çerçevede geliştirilen 28 maddelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliliğini belirlemek için Eğitim Bilimleri alanında uzman bir öğretim üyesinin görüşleri de dikkate alınmıştır. Oluşturulan ölçek, güvenilirlik katsayısını bulmak amacıyla 77 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonucunda ölçeğin güvenilirlik derecesi .77 olarak bulunduğundan ölçekteki sorular, asıl çalışmada kullanılmak üzere aynen kabul edilmiştir.

Ölçekte, sınıf öğretmeni adaylarının “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi*” dersine yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik 5’li Likert tipinde 28 madde yer almaktadır. Anket maddelerinin incelenmesi sonucunda 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 ve 28. maddeler olumlu; 2, 6, 8 ve 12. maddeler olumsuz tutum ölçen maddeler olarak belirlenmiştir. Çalışmada kullanılan tutum ölçeğindeki her bir madde için verilen cevaplar “Tamamen Katılıyorum = 5”, “Katılıyorum = 4”, “Kararsızım = 3”, “Katılmıyorum = 2” ve “Kesinlikle Katılmıyorum = 1” olarak SPSS 15.0 paket programa girilmiş, olumsuz maddeler “Tamamen Katılıyorum = 1”, “Katılıyorum = 2”, “Kararsızım = 3”, “Katılmıyorum = 4” ve “Kesinlikle Katılmıyorum = 5” olarak değiştirilmiştir. Araştırmada sonuçları değerlendirmek için t-testi (Independent Samples-T Test) ve tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarına uygulanan tutum ölçeği aracılığıyla elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarına uygulanan 5’li Likert tipindeki ankette toplam 28 madde yer almaktadır. Öğretmen adaylarının *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersine ilişkin maddelere verdikleri cevapların seçeneklere göre dağılımı, frekansları, yüzde ve aritmetik ortalamaları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersi*”ne Yönelik Tutumlarının Frekans, Yüzde ve Aritmetik Ortalama Değerleri

Tutum Ölçeği Maddeleri	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		M
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
1. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini seviyorum.	54	21.2	154	60.4	25	9.8	20	7.8	2	0.8	3.93
2. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini zevkli bulmuyorum.	46	18.0	99	38.8	45	17.6	65	25.5	-	-	3.49
3. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, sınıf öğretmenliğinde okuyan öğrenciler için önemli bir derstir.	171	67.1	73	28.6	9	3.5	1	0.4	1	0.4	4.62

4. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, zor bir derstir.	7	2.7	30	11.8	52	20.4	130	51.0	36	14.1	2.38
5. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini almak, sınıf öğretmeni adayı için zaman kaybıdır.	2	0.8	8	3.1	17	6.7	85	33.3	143	56.1	1.59
6. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi zorunlu olmasa bu dersi almazdım.	-	-	21	8.2	49	19.2	97	38	88	34.5	2.01
7. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini çalışmak hoşuma gidiyor.	28	11.0	104	40.8	53	20.8	53	20.8	17	6.7	3.29
8. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinin öğretmenlik hayatımda gerekli olduğunu düşünmüyorum.	-	-	21	8.2	10	3.9	83	32.5	141	55.3	1.66
9. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine diğer derslere göre daha çok severek çalışırım.	18	7.1	63	24.7	80	31.4	80	31.4	14	5.5	2.97
10. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi sınıf öğretmenliğinde okuyan öğrenciler için gerekli bir derstir.	125	49.0	112	43.9	11	4.3	4	1.6	3	1.2	4.38
11. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini sadece sınıfı geçmek için çalışırım.	11	4.3	45	17.6	25	9.8	119	46.7	55	21.6	2.37
12. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde öğrendiklerimi günlük hayatımda kullanabileceğimi düşünmüyorum.	69	27.1	105	41.2	35	13.7	46	18	-	-	3.77
13. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, alımı ne olursa olsun eğitim	111	43.5	82	32.2	41	16.1	17	6.7	4	1.6	4.09

fakültesinde okuyan bütün öğrenciler için gereklidir.												
14. Mümkün olsa Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi yerine başka bir ders alırdım.	7	2.7	18	7.1	40	15.7	124	48.6	66	25.9	2.12	
15. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi sınavından önce korku ve heyecan duyarım.	14	5.5	42	16.5	33	12.9	105	41.2	61	23.9	2.38	
16. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde işlenen konuların ilköğretim programına uygun olduğunu düşünüyorum.	37	14.5	118	46.3	71	27.8	25	9.8	4	1.6	3.62	
17. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde yapılan sınavların öğrenciyi yeterince değerlendirdiğini düşünüyorum.	15	5.9	71	27.8	99	38.8	45	17.6	25	9.8	3.02	
18. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde anlatılan teorik konuları yeterli buluyorum.	10	3.9	119	46.7	77	30.2	41	16.1	8	3.1	3.32	
19. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine ait teorik bilgileri anlamakta zorluk çekiyorum.	5	2.0	14	5.5	34	13.3	156	61.2	46	18.0	2.12	
20. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine devamsızlık yapmamaya özen gösteririm.	34	13.3	107	42	47	18.4	50	19.6	17	6.7	3.36	
21. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde konulara ilişkin uygulamayı uygulamayı severim.	34	13.3	133	52.2	42	16.5	40	15.7	6	2.4	3.58	
22. Uygulama	43	16.9	116	45.5	59	23.1	32	12.5	5	2.0	3.63	

yapılarak işlenen Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi konularını, diğerlerine göre daha iyi öğreniyorum.												
23. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde kullanılan kaynaklar yeterlidir.	10	3.9	70	27.5	113	44.3	47	18.4	15	5.9	3.05	
24. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine ayrılan haftalık ders saati süresinin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	10	3.9	40	15.7	71	27.8	112	43.9	22	8.6	2.62	
25. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinin zevkli geçmesinde, öğretim elemanının sınıf içindeki tutum ve performansı etkilidir.	186	72.9	53	20.8	6	2.4	4	1.6	6	2.4	4.60	
26. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, Türkçeyi güzel konuşma konusunda bilinçli bir vatandaş olmamı sağlamaktadır.	85	33.3	116	45.5	35	13.7	14	5.5	5	2.0	4.03	
27. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine gireceğim saati dört gözle beklerim.	5	2.0	32	12.5	89	34.9	78	30.6	51	20.0	2.46	
28. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersleri bizde bu derse karşı olumlu bir tutum geliştirmiştir.	22	8.6	119	46.7	70	27.5	31	12.2	13	5.1	3.42	

Tablo 1’de yer alan olumlu tutum maddeleri incelendiğinde; sınıf öğretmeni adaylarının en yüksek oranda olumlu görüş belirttikleri maddenin 3. madde olduğu görülmektedir. “Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, sınıf

öğretmenliğinde okuyan öğrenciler için önemli bir derstir.” görüşüne öğretmen adaylarının % 95.7 oranında olumlu tutum belirttikleri, % 3.5’inin bu konuda kararsız olduğu ve %0.8’inin ise olumsuz görüşte bulunarak bu konuya katılmadıkları görülmektedir.

Öğrencilerin bu maddeye yönelik tutumları değerlendirildiğinde sınıf öğretmeni adaylarının büyük bir çoğunluğu *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersinin kendileri için önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu sonuç, öğrencilerin dersin önemini kavradıklarını göstermesi açısından önemlidir.

Tablodaki olumlu tutum maddeleri incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarından ikinci sırada en yüksek oranda olumlu görüş belirttikleri maddenin 25. madde olduğu görülmektedir. Öğretmen adayları *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersinin zevkli geçmesinde, öğretim elemanının sınıf içindeki tutum ve performansı etkilidir görüşüne % 93.7 oranında olumlu tutum belirtirken, % 4 oranında olumsuz görüşte bulunmuşlardır. Öğretmen adaylarının % 2.4’ü ise bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Öğrencilerin bu görüşleri, öğretim elemanlarının sınıf içindeki tutum ve performanslarının en az alan bilgisi yeterlilikleri kadar öğrenciler üzerinde etkili olduğunu ve dersin zevkli geçmesinde etken bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

10. maddedeki *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersi sınıf öğretmenliğinde okuyan öğrenciler için gerekli bir derstir ifadesi 3. maddeyi destekler niteliktedir. Sınıf öğretmeni adayları bu maddeye $\bar{X} = 4,38$ puan ile üçüncü sırada olumlu görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu maddeye yönelik olumlu görüşleri % 92.9 iken, olumsuz görüşleri % 2.8 oranındadır. Kararsız olduklarını ifade edenlerin oranı ise % 4.3’tür.

Bu oranlardan hareketle sınıf öğretmeni adaylarının geleceği düşünerek karar verdikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Çünkü mesleki yaşamlarında bu derste elde ettikleri bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor yeterlilikleri kullanacaklarını dikkate alarak karar verme yoluna gittikleri anlaşılmaktadır.

8. madde *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersinin öğretmenlik hayatımda gerekli olduğunu düşünmüyorum görüşünü ifade etmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının % 87.8’i bu görüşe katılmamaktadır. Bu görüşü paylaşan sınıf öğretmeni adaylarının oranı % 8.2 iken, bu konuda kararsız kalanların oranı ise % 3.9’dur. Bu oranlar, öğrencilerin % 90 civarında bu derste öğrendiklerinin mesleki yaşamlarında onlara katkı sağlayacağını düşündüklerini göstermektedir. Dolayısıyla bu ders, sınıf öğretmeni adaylarınca önem atfedilen bir derstir.

1. maddeye (*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersini seviyorum.) sınıf öğretmeni adaylarının % 81.6’sı olumlu görüş belirtirken, % 8.6’sı olumsuz görüş

belirtmektedir. Öğretmen adaylarının % 9.8'i ise bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. Bu dersin öğrencilerin 4/5'ten fazlası tarafından sevilmesi derse verdikleri önemi ve dersin gerekliliğine olan inançlarını ifade etmektedir. Bu da yukarıdaki yorumları destekler mahiyettedir.

26. maddeye (*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinin, Türkçeyi güzel konuşma konusunda bilinçli birer vatandaş olmalarını sağladığını*) sınıf öğretmeni adaylarının % 78.8'i olumlu görüş belirtirken, % 7.5'i olumsuz görüş belirtmiştir. Öğretmen adaylarının % 13.7'si ise bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir. Gerek iş hayatında ve gerekse sosyal yaşamda Türkçeyi etkili ve güzel konuşma başarılı bir birey olmanın ilk şartıdır. Öğrencilerin hemen hemen 4/5'i de bu kanaattedir. Ayrıca çocukların Türkçeyi güzel konuşma becerilerinin gelişiminden sorumlu olan sınıf öğretmenlerinin bu bilince yüksek bir oranda sahip olması sevindirici bir gelişme olarak görülebilir. Mesleğinin sorumluluğunu şimdiden almaya başladıklarını göstermesi bakımından bu maddeye ilişkin sonuçlar dikkat çekicidir.

Öğretmen adayları *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, alanı ne olursa olsun eğitim fakültesinde okuyan bütün öğrenciler için gereklidir* şeklindeki 13. maddeye ilişkin $\bar{X} = 4,09$ puan ile olumlu görüşte bulunmuşlardır. Öğretmen adaylarının % 75.7'si bu maddeye olumlu görüş ifade ederken, % 16.1'i kararsız kalmış, % 8.3'ü ise bu maddeye yönelik olumsuz görüş beyan etmiştir. Dolayısıyla ortaya çıkan bu sonuç yukarıdaki görüşümüzü destekler mahiyettedir.

12. maddedeki *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde öğrendiklerimi günlük hayatımda kullanabileceğimi düşünmüyorum* görüşüne olumlu bir yaklaşımla katılan sınıf öğretmeni adaylarının oranı % 68.3'tür. Buna karşın bu maddeye olumsuz cevap veren öğretmen adayı oranı % 18 iken, kararsız kalanların oranı % 13.7'dir. Sınıf öğretmeni adayları bu derste kazandıkları bilişsel yeterliliklerin günlük yaşamlarında gerekli olmadığı inancındadırlar. Bu derse ait bilimsel içerik ya da teknik konuları sosyal yaşamda kullanacaklarına ilişkin bir düşünceye sahip değillerdir.

21. maddedeki *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi konularına ilişkin uygulama yapmayı severim* görüşüne katılanların oranı % 65.5'tir. Buna karşın uygulama yapmayı sevmeyenlerin oranı % 18.1 ve kararsız kalanların oranı ise % 16.5'tir. Bu derse uygulama boyutunun eklenmesinin derse olan ilgiyi arttırdığı ve bu çalışmalar nedeniyle dersi sevenlerin arttığı böylece öğrenme düzeyinin yükseldiği sonucuna ulaşılmaktadır.

"Uygulama yapılarak işlenen *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi konularını, diğerlerine göre daha iyi öğreniyorum.*" görüşünü ölçen 22. maddeye sınıf öğretmeni adaylarının % 62.4'ü olumlu görüş ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının % 14.5'i derslerin uygulama yapılarak işlenmesinin gerekmediğini savunurken, % 23.1'i kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu madde kalıcı izli

öğrenmede uygulama çalışmalarının rolünü ortaya koyarken, aynı zamanda da öğrencilerin bu yönde bir beklenti içinde olduklarını işaret etmektedir.

16. maddedeki *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde işlenen konuların ilköğretim programına uygun olduğunu düşünüyorum* diyen sınıf öğretmeni adaylarının oranı % 60.8'dir. Buna karşın öğretmen adaylarının % 11.4'ü işlenen konuların ilköğretim programına uygun olmadığını savunurken, öğrencilerin % 27.8'lik bir bölümü bu konuda belirli bir fikre sahip değildir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersi konularının ilköğretim programına paralellik taşıdığını düşünmesi, uygulayıcı aşamasına geldiklerinde daha başarılı olacaklarına dair inançlarını kuvvetlendirmektedir.

"Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini zevkli bulmuyorum." şeklindeki 2. maddeye yönelik olumlu görüş belirten öğrencilerin oranı % 59.8; bu görüş katılmayan öğrencilerin oranı ise % 25.5'tir. Bu konuda kararsız kalanların oranı ise % 17.6'dır. Ankete katılan öğrencilerin yaklaşık % 60'ının bu dersten zevk almamasının, dersi veren öğretim elemanının uyguladığı öğretim stratejileri ve yöntemlerinden ziyade dersin müfredatından kaynaklandığı görüşündeyiz.

"Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde devamsızlık yapmamaya özen gösteririm." diyen (20. madde) öğrencilerin oranı % 55.3 iken, bu görüşe katılmayanların oranı % 26.3 ve kararsız olanların oranı ise % 18.4'tür. Dolayısıyla öğrencilerin büyük bir bölümü dersten başarılı olma adına dersten devam alma konusunda kararlı oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

28. maddeye (*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersleri bizde bu derse karşı olumlu bir tutum geliştirmiştir.*) olumlu görüş belirten öğrencilerin oranı % 55.3 iken, olumsuz görüş belirtenlerin oranı % 17.3'tür. Kararsız olduğunu ifade edenlerin oranı ise % 27.5'tir. *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* derslerinin öğrencilerin % 17.3'ünde bu derse yönelik olumlu bir tutum geliştirmemiş olması üzerinde düşünülmesi gereken bir noktadır. Dersi veren öğretim elemanının dikkate alması gereken bir husustur.

7. maddeye sınıf öğretmeni adaylarının % 51.8'i olumlu görüş belirterek, *"Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini çalışmanın hoşlarına gittiğini"* ifade ederken, % 27.5'i olumsuz görüş belirterek buna katılmadıklarını ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının % 20.8'i ise bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmeni öğrencilerinin sadece % 52'sinin bu derse sevecek çalışması üzerinde önemle durulması gereken bir husustur. Çünkü öğrencilerin geri kalan bölümüne ilişkin sadece sınıf geçme ya da zorunluluklar nedeniyle bu derse çalışmak zorunda oldukları sonucuna varılmaktadır.

"Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde anlatılan teorik konuları yeterli buluyorum" görüşünü ölçen 18. maddeye sınıf öğretmeni adaylarının % 50.6'sı

olumlu yaklaşırken, % 19.2’si olumsuz yaklaşmaktadır. Kararsız kalan öğretmen adaylarının oranı ise % 30.2’dir. Öğrencilerin 1/5’nin *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersinde anlatılan teorik konuları yeterli bulmaması, dersi veren öğretim elemanının tüm öğrencilerin öğrenme gereksinimlerini karşılayacak bilimsel içerik oluşturması gerektiğini ortaya koymaktadır.

17. maddede sınıf öğretmeni adayları “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde yapılan sınavların öğrenciyi yeterince değerlendirdiğini düşünüyorum.*” görüşünü ölçen maddeye sadece % 33.7 oranında katılmaktadır. Öğretmen adaylarının % 27.4’ü bu derste yapılan sınavların öğrenciyi yeterince değerlendirmediklerine inanmaktadır. % 38.8’i ise kararsız kalmıştır. Kararsızların oranı bu madde için en yüksek düzeydedir. Bu derste yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmalarını yetersiz bulanların oranı öğrencilerin yaklaşık 1/3’ü seviyesindedir. Bu da öğrencilerin, ölçme ve değerlendirme çalışmalarının gözden geçirilmesine ilişkin inançlarını ortaya koymaktadır.

“*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine diğer derslere göre daha çok severek çalışırım.*” görüşünü ölçen 9. maddeye öğretmen adayları % 31.8 oranında olumlu, % 36.9 oranında olumsuz görüş belirtmiştir. Kararsız kalanların oranı ise % 31.4’tür. Bu oranlar öğrencilerin diğer derslere göre *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* dersine çalışmayı tercih etmediklerini göstermektedir.

23. madde “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde kullanılan kaynaklar yeterlidir.*” görüşünü ölçmektedir. Öğrencilerin % 31.4’ü bu görüşe olumlu yaklaşırken, % 24.3’ü derste kullanılan kaynakları yetersiz bulmaktadır. Geriye kalanların % 44.3’ü bu konuda kararsızdır. Bu oranlar kaynaklar konusunda öğrencilerin henüz net bir görüş geliştiremediklerini ifade etmektedir.

“*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi sınavından önce korku ve heyecan duyarım.*” şeklindeki 15. maddeye ilişkin olumlu görüş belirtenlerin oranı % 22 iken, olumsuz görüş belirtenlerin oranı % 65.1’dir. Öğretmen adaylarının % 12.9’u kararsız kalmıştır. *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi* sınavı öncesinde öğrencilerin 2/3’ünün korku ve heyecan duymaması önemlidir. Bu dersin öğrenciler için stres kaynağı olmaması gerekir. Çünkü korku ve heyecan duyulmadan girilen sınavlardan daha başarılı sonuçlar elde etmek daha olasıdır.

“*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini sadece sınıfını geçmek için çalışanların*” oranı % 21.9’dur. Öğretmen adaylarının % 68.3’ü bu dersi sadece sınıfı geçmek için çalışmadıklarını ifade ederken, % 9.8’i kararsız kalmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının 2/3’ten fazlasının bu derse sadece sınıf geçme anlayışıyla çalışmaması, bu dersin mesleki yaşamlarında kendilerine katkı sağlayacağını düşünmelerinden kaynaklanmaktadır (11. madde).

24. maddeye ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının sadece % 19.6’sı “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine ayrılan haftalık ders saati süresinin yetersiz olduğunu*” ifade ederken, % 52.5’i haftalık ders saatinin yeterli olduğunu, %

27.8'i ise bu konuda kararsız kaldıklarını beyan etmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının sadece % 20 kadarı bu dersin haftalık ders saati süresini yetersiz bulmaktadır. Genel itibariyle ders süresi yeterli bulunmaktadır.

Öğretmen adayları “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine gireceğim saati dört gözle beklerim.*” şeklindeki 27. maddeye ilişkin % 14.5 oranında olumlu görüşte bulunmuşlardır. Öğretmen adaylarının % 50.6'sı bu maddeye yönelik olumsuz görüş beyan ederken, % 34.9'u kararsız kalmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının yarısının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini özlemle beklememesi, bu dersi diğer derslerden ayrı tutmadıklarının bir göstergesidir. Öğrencilerin % 15'inin özlemle bu ders saatini beklemesi ise, dersi veren öğretim elemanının bu öğrenci grubu üzerinde daha etkili olduğunu göstermektedir.

“*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, zor bir derstir*” görüşüne % 14.5 oranında katılım vardır (4. madde). Bu görüşe katılmayarak, “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi, kolay bir derstir.*” görüşüne sahip olan öğretmen adaylarının oranı ise % 64.1 iken, kararsız kalanların oranı % 20.4'tür. Öğrencilerin 2/3'ten fazlasının bu dersi zor bulmaması dersten beklenen faydayı daha da arttıracaktır.

14. maddeye sınıf öğretmeni adayları “*Mümkün olsa Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi yerine başka bir ders alırdım.*” görüşünü ölçen maddeye sadece % 9.8 oranında katılmaktadır. Öğretmen adaylarının % 74.5'i bu ders yerine başka ders seçmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Bu dersin mesleki yaşamlarında onlara fayda temin edeceğine ilişkin yaygın bir kanaat bulunmaktadır. Öğrencilerin % 15.7'lik bir oranı bu maddeye ilişkin kararsız kalmıştır.

19. madde “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine ait teorik bilgileri anlamakta zorluk çekiyorum.*” görüşü ile ilgilidir. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının % 7.5'i derste teorik bilgileri anlamakta zorluk çektiğini belirtirken, % 79.2'si herhangi bir zorluk çekmemektedir. Dolayısıyla bu dersin teorik çerçevesi kolay anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının % 13.3'ü ise kararsız olduklarını ifade etmiştir.

5. madde “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini almak, sınıf öğretmeni adayı için zaman kaybıdır.*” görüşünü ifade etmektedir. Sınıf öğretmeni adayları bu görüşe % 3.9 oranında olumlu yaklaşırken, ankete katılan öğrencilerin % 89.4'ü bu dersin kendileri için zaman kaybı olmadığını ileri sürmüşlerdir. Buna karşın kararsız kalan sınıf öğretmeni adaylarının oranı % 6.7'dir. 6. maddedeki “*Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi zorunlu olmasa bu dersi almazdım.*” görüşüne sınıf öğretmeni adaylarının % 8.2'si katılırken, öğretmen adaylarının % 72.5'i bu görüşe katılmamıştır. Öğretmen adaylarının % 19.2'si ise bu konuda bir görüş belirtmeyerek kararsız olduklarını ifade etmiştir. 5 ve 6. maddeye yönelik öğrenci görüşleri dikkate alındığında bu görüşlerin yukarıda ifade edilen görüşlerimizi teyit eder mahiyette oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

2. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 2. *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları*

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	T	p
Kız	197	3.1628	,27350	253	-2,471	.011*
Erkek	58	3.0573	,28944			

Öğretmen adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, [$t_{(253)} = -2,471$; $p < .05$]. Kız öğrencilerin bu derse yönelik tutumları ($\bar{X} = 3.1628$), erkek öğrencilere ($\bar{X} = 3.0573$) göre daha olumludur. Bu bulgu, Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

3. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 3. *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre T-Testi Sonuçları*

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	T	p
19-21	189	3.1648	,27332	253	2,469	.012*
22-24	66	3.0644	,28819			

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, [$t_{(253)} = 2,469$; $p < .05$]. 19-21 yaş arasında olan öğrencilerin bu derse yönelik tutumları ($\bar{X} = 3.1648$), 22-24 yaş arasında olanlara göre ($\bar{X} = 3.0644$) daha olumludur. Bu bulgu, Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlar ile yaş grubu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

4. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, geldikleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 4. *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Bölgeye Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	,705	6	,118	1,515	,174	Yok
Gruplarıçi	19,231	248	,078			
Toplam	19,936	254				

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$F_{(6, 248)} = 1,515$; $p > .05$]. Başka bir deyişle, sınıf öğretmeni adaylarının adı geçen derse yönelik tutumları geldikleri bölgeye göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

5. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I:Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 5. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplarası	,275	4	,069			
Gruplarıçi	19,661	250	,079	,874	,480	Yok
Toplam	19,936	254				

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları okudukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$F_{(4, 250)} = ,874$; $p > .05$]. Başka bir ifadeyle, sınıf öğretmeni adaylarının adı geçen derse yönelik tutumları okudukları lise türüne göre anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

6. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I:Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, okudukları sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 6. Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıfa Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Üçüncü Sınıf	136	3.1363	,29018			
Dördüncü Sınıf	119	3.1417	,26943	253	-,153	.879

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [$t_{(253)} = -,153$; $p > .05$]. Üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerin bu derse yönelik tutumları ($\bar{X} = 3.1363$) ile dördüncü sınıfta okuyanlarınki ($\bar{X} = 3.1417$) birbirine yakındır. Bu bulgu, sınıfın Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

7. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I:Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 7. *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Öğretim Türüne Göre T-Testi Sonuçları*

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Normal Öğretim	132	3.1788	,27461			
İkinci Öğretim	123	3.0958	,28078	253	2,385	.018*

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, [$t_{(253)} = 2,385$; $p < .05$]. Normal öğretim programında okuyan öğrencilerin bu derse yönelik tutumları ($\bar{X} = 3.1788$), İkinci öğretim programında okuyan öğrencilere göre ($\bar{X} = 3.0958$) daha olumludur. Bu bulgu, Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlar ile öğretim türü arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de açıklanabilir.

8. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları, bu derste başarı notlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 8. *Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Başarı Notuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1,659	5	,332			
Gruplarıçi	18,277	249	,073	4,520	,001	CB-BA BA-CB
Toplam	19,936	254				

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları derste başarı notlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, [$F_{(5, 249)} = 4,520$; $p < .05$]. Başka bir deyişle, sınıf öğretmeni adaylarının adı geçen derse yönelik tutumları dersten aldıkları başarı notlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre başarı notu BA-CB arası değişen öğretmen adaylarının bu derse yönelik tutumları diğerlerine göre daha olumludur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgular, Sınıf öğretmeni adaylarının büyük bir kısmının Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi dersine yönelik olarak olumlu bir tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Olumlu tutum içeren maddeler incelendiğinde; Sınıf öğretmeni adaylarının öncelikle Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi dersine çok büyük bir önem attıkları, bu derse sevdikleri, bu dersin zevkli geçmesinde öğretim elemanının sınıf içindeki tutum ve performansının etkili olduğunu dile getirdikleri görülmektedir. Bununla birlikte öğrenciler bu

dersi kendileri için son derece gerekli bir ders olarak görmektedirler ve dersin mesleki yaşamlarında kendilerine katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi dersinde işlenen konuların ilköğretim programına uygun olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca bu dersin Türkçeyi doğru ve güzel konuşabilmelerine katkı sağlayacağına inanmaktadırlar. Bağcı'nın "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Çocuk Edebiyatına ve Çocuk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında (2007) da benzer bulgular ulaştığı görülmektedir. Bağcı makalesinde; Türkçe öğretmeni adaylarının büyük bir kısmının çocuk edebiyatına ve çocuk edebiyatı dersine yönelik olumlu tutum içinde olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte Ünal'ın da "Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretimde Drama Dersine İlişkin Tutumları" adlı araştırmasında (2004) benzer sonuçları tespit ettiği görülmektedir. Ünal, makalesinde sınıf öğretmeni adaylarının drama dersine karşı oldukça yüksek düzeyde ve olumlu tutumlara sahip olduklarını ifade etmektedir. Bu açıdan üç araştırmanın sonuçları birbirini destekler niteliktedir. Dolayısıyla öğrencinin derse ilgi duyması ve dersi sevmesi, derste başarıyı arttıran temel etkidir.

Olumsuz tutum maddelerinden elde edilen bulgular incelendiğinde; Sınıf öğretmeni adaylarının bir kısmı, Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi dersinde yapılan sınavların öğrencileri yeterince değerlendirmediklerine inanmaktadır. Bu konuda kararsız kalanların oranı da hayli yüksektir. Öğrencilerin hemen hemen yarısı Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi dersi saatini özlemle beklememektedir. Bununla birlikte, 23. madde en yüksek oranda kararsız kalınan maddedir. Bu maddeye göre öğrenciler Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi dersinde kullanılan kaynaklar konusunda kararsız kalmışlardır (% 44.3).

Öğretmen adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin bu derse yönelik tutumları, erkek öğrencilere göre daha olumludur. Bu bulgu, Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Kaya, Arslantaş ve Şimşek (2009: 386) de araştırmalarında benzer bir sonuca ulaşmışlardır. Bununla birlikte Özdemir de (2008: 77) "9. Sınıf Öğrencilerinin Türk Dili ve Edebiyatı Dersine Yönelik Tutumlarının Türk Edebiyatı Dersi Akademik Başarısına Etkisi (Kütahya Örneği)" adlı araştırmasında kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre Türk Dili ve Edebiyatı dersine yönelik daha olumlu tutum belirttiklerini tespit etmiştir. Özdemir'e göre son yıllarda Amerika, İngiltere ve Avustralya'da yapılan araştırmalar sonucunda, kız öğrencilerinin hemen her derste erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları ortaya koyulmuştur (2008: 78) Benzer bir bulguya "İlköğretim Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutumları: Köyceğiz Örneği" adlı çalışmalarında (Deniz ve Tuna, 2006) ulaşmışlardır. Dolayısıyla buradan kız öğrencilerin Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini daha çok sevdiğini anlaşılmaktadır.

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları incelendiğinde, 19-21 yaş arasında olan öğrencilerin 22-24 yaş arasında olanlara göre daha olumlu tutum ifade ettikleri görülmektedir. 22-24 yaş arasında olanlara göre daha alt yaş grubunda olanların bu derse karşı daha olumlu tutum içinde olmaları ilginç olduğu kadar dikkat çekici bir sonuçtur. Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları dersteki başarı notlarına göre de anlamlı bir farklılık göstermektedir. Başarı notu BA-CB arası değişen öğretmen adaylarının bu derse yönelik tutumları diğerlerine göre daha olumludur. Başarı notu yükseldikçe öğrencilerin derse karşı olumlu tutum besledikleri görülmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları okudukları lise türüne göre ve sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bununla birlikte sınıf öğretmeni adaylarının Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersine yönelik tutumları öğretim türüne göre ise anlamlı bir farklılık göstermektedir. Normal öğretim programında okuyan öğrencilerin bu derse yönelik tutumları, İkinci öğretim programında okuyan öğrencilere göre daha olumludur.

ÖNERİLER

Sınıf Öğretmeni adaylarının bu derse karşı olumsuz tutum ve kararsız yaklaşımları ortadan kaldırmak için getirdiğimiz öneriler şunlardır:

1. Sınıf Öğretmenliği Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersi programı ile ilköğretim 1. kademe Türkçe dersi programı uyumlaştırılması gerekmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının yeni programı bütün yönleriyle doğru algılayabilen ve uygulayabilen bir yeterliliğe ulaştırılması gerekmektedir.
2. Sınıf Öğretmeni adayları bu derse yönelik uygulama yapıldığında konuları daha iyi öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersinde uygulamalara daha fazla yer vererek öğrencilerin derse daha aktif bir şekilde katılmaları sağlanmalıdır.
3. Sınıf Öğretmeni adayları Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi dersini zevkli bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle derslerin daha eğlenceli, daha zevkli ve daha verimli geçmesi adına farklı ve çağdaş öğretim yöntemleri uygulanmalıdır.
4. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bu dersin kendilerini yeterince değerlendirmediklerini ifade etmiştir. Bu nedenle öğrencileri değerlendirmek adına sadece sonucu değerlendirmek yerine süreci değerlendiren farklı ölçme değerlendirme yöntemleri geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aksan, D. (2000). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Çocuk Edebiyatına ve Çocuk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. 174, 116-134.

- Çetinkaya, Z. (2008). Türkçe Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu: Bildiriler* (14-16 Mayıs 2008, Çanakkale). ÇOMU Yayınları No: 92, Eğitim Fakültesi Yay. No: 5, Çanakkale.
- Demirkaya, H. ve Arbaş, K. (2004). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12, 179-187.
- Deniz, S. ve Tuna, S. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutumları: Köyceğiz Örnekleme. *Milli Eğitim Dergisi*. 170, 339-349.
- Eker, S. (2006). *Çağdaş Türk Dili*. (4. Basım). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Gömleksiz, M. N. (2002). Üniversitelerde Yürütülen Yabancı Dil Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2 (12), 143-158.
- Hengirmen, M. (1998). *Türkçe Temel Dilbilgisi*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Basım Yayın Dağıtım.
- Kaplan, M. (1997). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kaya, A. İ., Arslantaş H. İ. ve Şimşek, N. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Türkçe Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 30 (8), 376-387.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Küçükahmet, L. (2000). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Örge, F., 2003, 'İlköğretim I. Kademe Beşinci Sınıfta Deyimlerin Öğretimine İlişkin Kullanılabilecek Aktivitelere Yönelik Bir Araştırma', Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özbay, M. (2003). *Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. Ankara: Gölge Ofset Matbaacılık.
- Özdemir, B., 2008, '9. Sınıf Öğrencilerinin Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutumlarının Türk Edebiyatı Dersi Akademik Başarısına Etkisi (Kütahya Örneği)', Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztürk, Y. (2008). Dil, Kültür. (ed. C. V. Uygur) *Üniversiteler İçin Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım*. İstanbul: Kriter Yayınevi, sf. 3-13.
- Peker, M. (2003). Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Başarıları Arasındaki İlişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 14
- Saracaloğlu, A. S. (2000). Öğretmen Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*. 115 (25), 65-72.
- Tan, Ş., Kayabaşı, Y., Erdoğan, A. (2002). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ünal, E. (2004). Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretimde Drama Dersine İlişkin Tutumları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 5 (2), 1-15.
- Yangın, S. ve Kahyaoglu, M. (2009). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutum ve Görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21 (12), 46-55.

SUMMARY

Since the basic purpose of Turkish course is to improve the understanding and telling skills of children in primary education, as well as learning the words, using them according to the grammar rules gains importance as well. For that reason, the classroom teachers carry out a great many duties so that the students can acquire the language awareness. The teachers have considerable labors in students' developing positive towards the courses. Furthermore, the attitudes of the students towards a course are a determinative in success of that course for students.

This study aims at determining the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course and some factors affecting these attitudes. Within this context, the following questions will be needed to be answered.

1. How are the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course?
2. Do the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to their genders?
3. Do the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to their ages?
4. Do the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to the region where they are from?
5. Do the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to their high school types which they graduated?
6. Do the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to class categories they attend?
7. Do the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to their educational types?
8. Do the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to their success grades in that course?

The study is in the way of descriptive quality and the scanning model has been used. In order to determine the attitudes of the classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course, the questionnaire items have been applied to learn the individual knowledge of the students in the first section and to understand the attitudes regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course in the second section. The

population of the study constitutes the students who attend in the department of classroom teaching of the primary education at the Faculty of Education of Çanakkale Onsekiz Mart University during the fall term in the academic year 2009-2010 and its sampling composes the third and fourth grade students. To collect the data, a 28 item-attitude-scale which has been improved developed by the researchers in various fields by being examined the attitude scales has been used. In the scale, a 28 items of Likert Rating Scale grading the 5 attitudes as “strongly agree = 5”, “agree = 4”, “undecided = 3”, “disagree = 2” and “strongly disagree = 1” aiming at measuring the attitudes of classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course has been entered the SPSS packet program and the negative items have been changed as “strongly agree = 1”, “agree = 2”, “undecided = 3”, “disagree = 4” and “strongly disagree = 5”. T-test and unilateral variance analysis have been used to evaluate the results of the study.

In this study, the facts concerning the attitudes of classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course have been presented below.

The attitudes of teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to gender. The female students' attitudes about this course are more positive in comparison with the male students' attitudes. The attitudes of classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to age. Accordingly, the students who are between 19-21 years old are more positive about this course than those who are between 22-24 years old. The attitudes of classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course do not reveal a significant difference according to the regions, high school types and class categories. The attitudes of classroom teacher candidates regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course reveal a significant difference according to their educational types. When examined the facts obtained from negative attitudes items, some of classroom teachers believe that the examinations set for the course of Turkish Language I: Phonetics and Morphology do not evaluate the students efficiently. Almost half of the students wait for the course time of Turkish Language I: Phonetics and Morphology longingly. 44.3 percent of the students have hesitated about the materials used in the course mentioned.

Consequently, a great majority of classroom teacher candidates reveal to have developed positive attitudes regarding Turkish Language I: Phonetics and Morphology course. When the items consisting positive attitudes are expressed that they have primarily paid attention to the Turkish Language I: Phonetics and Morphology course, liked this course and also given utterance and declared that the attitudes and performances of the lecturers have been effective during the

course and made it enjoyable to study the course. However, the students regard this course as extremely necessary course for themselves in their professional lives and the subjects discussed during the course are convenient for primary education program. Besides, they believe that the course is going to contribute that they are able to talk Turkish more correctly and fluently. Consequently, the fact that the students take interest to the course and like the course is a basic factor that increases their success towards the course.